METSÄTALOUS

Jo Keiteleen saha vilkastutti elämää kummasti. Olisi iso asia, jos sellutehdas saataisiin takaisin. **YRITTÄJÄ KARI KALLIOKOSKI, SAVUKOSKI**

Kemijärvi palaisi riemuiten sellukaupungiksi

Kemijärvellä tunnelmat ovat korkealla mahdollisen uuden sellutehtaan johdosta. Kaupungin johto uskoo vakaasti hankkeen toteutumiseen.

KEMIJÄRVI (MT)
Kemijärven vt. kaupunginjohtaja **Tuula Kuvaja** uskoo vahvasti, että tiistaina paljastunut sellutehdashanke toteutuu.

”Hanke on realistinen. Raaka-ainetta riittää ja Kemijärvelle on kannattavaa investoida”, hän toteaa.

Kuvaja on ollut uuden tehtaan perustamishankkeesta tietoinen jo pitkän aikaa, mutta salassapitovelvollisuus on estänyt puhumasta siitä.

”Investointi on mittava. Taustalla on yritys, joka tiedottaa asiasta tarkemmin, kun sen aika on.”

700–800 miljoonaa euroa maksava tehdas tuottaisi havusellua sekä liukosellua, mikrosellua ja muita biotuotteita.

Tehtaan on arvioitu työllistävän tuhat henkilöä.

”Itä-Lappi kärsii korkeasta työttömyysasteesta. Tämä olisi iso piristysruiske alueelle”, Kuvaja sanoo.

Tehdas toisi mukanaan muutakin yritystoimintaa Kemijärvelle.

Massaliike toi kontakteja

Hankkeen puuhamiehenä on Massaliikkeen vetäjänä tunnettu kemijärveläinen **Heikki Nivala**, joka edustaa Suomen metsäkeskusta.

Liike perustettiin vuonna 2007 vastustamaan Stora Enson Kemijärven-sellutehtaan lakkautamista. Nivala oli jo silloin töissä metsäkeskuksen metsäneuvojana.

”Massaliike sai hyvät kontaktit. Ajateltiin, että jossain vaiheessa kehitys johtaa biotalouden nousuun”, Nivala kertoo.

Uuden tehtaan suunnittelu sai alkusysäyksen noin 1,5 vuotta sitten.

”Metsäkeskuksen tehtäviin kuuluu metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen. Ehdotin silloiselle esimiehelleni, Lapin aluejohtaja **Heli Viirille**, että lähtisin viemään hanketta eteenpäin”, Nivala kertoo. Viiri suostui.

”Selvitystyöhön on ostettu asiantuntemusta metsäkeskuksen ulkopuolelta”, Nivala kommentoi. Aalto-yliopisto on mukana, mutta muista yhteistyökumppaneista hän vaikenee.

Liian aikaisin julki

Nivala olisi halunnut, että tehdashankkeen suunnitelmat rahoituksen ja logistiikan osalta olisivat olleet pidemmällä, kun asia tuodaan julkisuuteen.

Hanke kuitenkin osallistui työ- ja elinkeinoministeriön biojalostamokilpailuun ja menestyi siinä, minkä vuoksi asia tuli julki.

”Ulkopuolinen taho on nyt todennut, että tehdas olisi hyvä ja kannattava investointi, jolla on kansantaloudellista merkitystä.”

Ympäristölupa nopeasti

Tehtaan suunnittelusta vastannee jatkossa tarjouskilpailun voittanut konsulttiyritys.

Nivalan mukaan teollinen toimija päättää investoinnista vielä tämän vuoden puolella.

Hän toivoo, että tehdashanke saisi yhtä nopean ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja luvituksen kuin Äänekosken hanke.

Nivala ei epäröi lainkaan, etteikö tehdasta saataisi Kemijärvelle.

”Uskon ehdottomasti. Ei ole mitään indikaattia, ettei hanke voisi toteutua”, hän vastaa napakasti.

Uudelle tehtaalle on jo hankittu reilut 150 hehtaaria maata Keiteleen tontin pohjois- ja luoteispuolelta.

Nivalan mukaan tuotanto olisi käynnissä tällä vuosikymmenellä.

Paikalliset toiveikkaita

MT:n Kemijärvellä tapaamat ihmiset ovat uutisesta innoissaan ja varovaisen toiveikkaita, että tehdas tulee.

Kaupungin keskustassa sijaitsevan Pubi.fi:n ravintolapäällikkö **Minna Pohjolainen** on varma, että tehtaalla olisi myönteinen vaikutus alueen kauppoihin ja ravintoloihin.

Pohjolaisen mies ehti olla kahdeksan vuotta töissä Kemijärven sellutehtaalla ennen kuin se lakkautettiin 2008.

”Nyt hänellä on töitä Stora Enson tehtaalla Oulussa”, hän kertoo.

Kemijärveläiset eivät halua tuulettaa ennen kuin investointi on varma. Pettymys voi olla suuri, jos tehdasta ei tulekaan.

SUVI NIEMI

PEKKA FALI

Uutta biojalostamoa suunnitellaan rakennettavaksi Keitele Groupin tontin pohjois- ja luoteispuolelle, kuvassa takaoikealle. Maata on hankittu reilut 150 hehtaaria. Stora Enson vanhoja rakennuksia on käytettävissä.

MT kysyi Kemijärvellä

Kari Kalliokoski.

Mikko Virtanen.

Tuomo Uurtamo.

1. Mitä mieltä olet suunnitelmasta rakentaa Kemijärvelle uusi sellutehdas?
2. Uskotko, että tehdashanke toteutuu?

Kari Kalliokoski, yrittäjä, Savukoski
1. Sehän olisi lottovoitto! Itselläni on lasiliike Kemijärvellä. Jo Keiteleen saha vilkastutti elämää kummasti. Olisi iso asia, jos sellutehdas saataisiin takaisin.
2. Uskon, että toteutuu. Täällä on ammattitaitoista työvoimaa.

Mikko Virtanen, työtön prosessihoitaja, opiskelija, Oulu
1. Se on erittäin hyvä uutinen. Tehdas toisi mahdollisesti työpaikan minullekin.
2. En usko, että toteutuu. Ei varmaan vientiä riitä tai ole taloudellisesti kannattavaa.

Tuomo Uurtamo, eläkeläinen, Kemijärvi
1. Mikä ettei, hyvähän se on jos tulisi. Puuta riittää, ja vanhoja tehdasrakennuksiakin on käytettävissä.
2. En tiedä yhtään, toteutuuko.

Mikrokiteistä sellua käytettäisiin elintarvikkeisiin ja lääkkeisiin

Uusi tehdas haastaisi jätit ketteryydellään

Kemijärvelle uutta sellutehdasta suunnitteleva konsortio uskoo tehtaan pärjäävän ketteryydellään ja muuntumiskyvyllään kilpailussa suuria jättejä vastaan.

Tehdas tekisi perinteistä pitkäkuituista havusellua ja sen lisäksi liukosellua tekstiiliteollisuudelle. Vain niiden valmistamiseen ei pientä sellutehdasta kannattaisi Itä-Lappiin rakentaa.

Kemijärven uusista tuotteista on kerrottu niukasti. Se on paljastettu, että tehdas valmistaisi mikrosellua.

Mikrosellu ei kuitenkaan olisi samanlaista kuin Stora Enso tekee jo Imatralla.

Stora Enson mikrokuiturselluloosalla MFC:llä (microfibrillated cellulose) vahvistetaan pakkausmateriaaleja ja papereita.

Kemijärvellä tehtäisiin mikrokiteistä selluloosaa MCC:tä (microcrystalline cellulose), jota käytetään muun muassa elintarviketeollisuudessa ja lääketeollisuudessa.

Se voi toimia aineen paksuntajana eli muuttaa sen viskositeettia.

Esimerkiksi jugurtissa MCC korostaa rasvan lailla makuja. Lääketeollisuudessa lääkeaine sekoitetaan mikrokiteiseen selluloosaan, jolloin seoksesta voidaan puristaa tabletti.

Mikrokiteiset selluloosat sopivat myös erilaisten eläinrehujen lisäaineeksi, jolla parannetaan maidontuotantoa tai lihankasvua.

Valmistus muita halvemmalla

Mikrokiteinen selluloosa MCC ei ole uusi tuote, mutta Kemijärven konsortio uskoo, että Aalto-yliopistossa kehitetyllä teknologialla MCC:tä pystytään valmistamaan huomattavasti halvemmalla kuin missään muualla tähän asti.

Aalto Cell -teknologialla tehdas valmistaisi MCC:n lisäksi muita pitkälle jalostettuja biotuotteita. Pohjoisen havupuussa on uuteaineita enemmän kuin etelässä kasvaneessa. Siksi siitä saadaan esimerkiksi korkealaatuista mäntyöljyä enemmän.

Kemijärven hankkeen taustavoimat uskovat, että tehdas pystyy vaihtamaan tuotantoa nopeasti sen mukaan, millä tuotteilla on paras kysyntä. Jos havusellun hinta sukeltaa, tehdas voi tehdä jotain muuta. Se ei ole sidottu yhteen tai kahteen bulkkituotteeseen kuten yli miljoonan tonnin sellujätit.

Suomessa toimivista paperitehtaista vähän samalla periaatteella toimii Tervakoski Oy, jonka nykyisin omistaa itävaltalainen Delfort Group. Tervakoskella tehdään pienillä koneilla erikoispapereita kuten tupakkapaperia tai kondensaattoripapereita.

Raati uskoo teolliseen toimijaan

Työ- ja elinkeinoministeriön biojalostamokilpailun kansainvälinen raati näyttää uskovan Kemijärven konseptiin, koska se nosti ehdotuksen jaetulle toiselle sijalle.

> Pohjoisen havupuussa on uuteaineita enemmän kuin etelässä kasvaneessa.

Hankkeet laitettiin paremmuusjärjestykseen sen mukaan, kuinka investointikelpoisia ja innovatiivisia ne ovat ja millaisia kansantaloudellisia vaikutuksia niillä olisi.

Koska Kemijärven hanke katsottiin investointikelpoiseksi, raadin mielestä konsortiossa on mukana riittävän uskottava teollinen toimija.

JUHA KAIHLANEN

Biojalostamokilpailun palkintoraati

- *Christine Hagström-Näsi,* Fibic Oy (Finnish Bioeconomy Cluster), puheenjohtaja
- *Thore Berntsson,* Chalmers University of Technology (Göteborgin teknillinen korkeakoulu)
- *Henri Grundsten,* Teollisuussijoitus
- *Mikko Hupa,* Åbo Akademi
- *Marco Mensink,* CEPI (Euroopan paperi- ja selluteollisuusliitto)
- *Marko Saapunki,* FPI Partners Oy
- *Pekka Soini,* TEKES
- *Sixten Sunabacka,* TEM
- *Päivi Janka,* TEM

Kemijärven keskustasta tehdasalueen raakapuuterminaalille vievä rataosuus sähköistetään ensi kesänä.

Sahoilta puolet raaka-aineesta

”Tottakai sahamies on tyytyväinen, jos kuitupuulle ja hakkeelle on osoite lähellä”, kommentoi Keitele Groupin hallituksen puheenjohtaja **Ilkka Kylävainio** suunnitelmaa Kemijärven sellutehtaasta.

Uusi sellutehdas rakennettaisiin vuonna 2008 lakkautetun sellutehtaan tontille. Samalle alueelle, missä käynnistyi Keitele Groupiin kuuluvan Lappi Timberin saha viime vuoden lopulla. Kesällä valmistuu sahan jatkoksi Keiteleen liimapalkkitehdas.

Kylävainio sanoo, ettei tunne selluhanketta tarkemmin, mutta joitain keskusteluja hankkeen taustavoimien kanssa hän on käynyt. ”He ovat vähän kyselleet, paljonko meiltä tulisi haketta ja kuitupuuta.”

Sellutehdas käyttäisi puuta 2,2 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Kylävainion mukaan lähellä olevat sahat eli Keitele Group ja Pölkky Oy:n Kuusamon saha ja Kitkawood pystyisivät toimittamaan kuitupuuna ja hakkeena puolet sellutehtaan tarpeesta.

”Tottakai tämä olisi erinomainen asia myös Lapin metsänomistajille, jotka pääsisivät tekemään harvennushakkuut ajoissa ja varmistamaan laadukkaan tukkipuuston kasvun.”

Sellutehtaan alueelle johtavaa rautatietä on kunnostettu ja sen sähköistys alkaa tänä vuonna.

Liikenneviraston ylijohtajan **Kari Ruohosen** mukaan ratasuunnitelmaan kuuluvasta puuterminaalista on myös tehty rahoituspäätökset.

Puut terminaaliin tulisivat autokuljetuksina. Siitä matka jatkuisi rautatietä pitkin. Puuta terminaalin läpi voisi kulkea vuosittain miljoona kuutiometriä.

JUHA KAIHLANEN

KOMMENTTI

Taivaalta kajastaa taas valoa

Stora Enson toimitusjohtaja **Jouko Karvinen** ilmoitti vuoden 2007 syksyllä, että yhtiö suunnittelee Kemijärven sellutehtaan sulkemista. Suunnitelmaa hän perusteli Venäjän korkeilla puutulleilla, jotka uhkasivat tehtaan puuhuoltoa.

Stora Enso päätti järjestellä pohjoisessa sijaitsevien tehtaidensa puunhankinnan silloin uudelleen.

Kemijärvellä parhaimmillaan 1,5 miljoonaa kuutiometriä puuta käyttänyt tehdas suljettiin 2008.

Samalla Oulussa koivusellun keitto vaihtui havuselluksi. Se tarkoitti miljoonan kuutiometrin lisäystä Oulun havupuun käyttöön. Kemijärveltä vapautuneet havukuutiot ohjattiin Ouluun. Paperikoneilla tarvittava koivusellu korvattiin Brasiliasta tuodulla eukalyptussellulla.

Kemijärven tehtaan sulkemista vastustettiin myös Stora Enson johdossa. Vähemmistöön jääneet tehtaan puolustajat olivat sitä mieltä, että Kemijärvi pärjää hyvin ilman Venäjän puuta ja että puuta riittää myös Oulun sellutehtaan kasvavaan havupuun tarpeeseen.

Vähemmistöön jääneiden mukaan Karvinen uskoi enemmän ruotsalaisia sellukonsultteja kuin suomalaisia metsäammattilaisia.

Tänään ei kukaan enää epäile, etteikö Lapissa riittäisi puuta teollisuuden laajennuksille.

Stora Ensossakin moni ajattelee, että Kemijärven tehdas olisi kannattanut korkeintaan pysäyttää vaikeiden aikojen uhatessa 2007 ja käynnistää uudelleen sellun hinnan noustessa.

Niitä aikoja on enää turha haikailla.

Kemijärven taivaalla alkoi kajastaa valoa, kun Keitele Group kertoi sahan ja liimapalkkitehtaan rakentamisesta pari vuotta sitten.

Sellutehdasta puolustaneen Massaliikkeen näkyviin hahmoihin kuului **Kari Väänänen**, jonka ohjaama kemijärveläisistä kertova tv-sarja Taivaan Tulet alkoi Ylellä 2007.

Massaliikkeen työ saisi upean palkinnon, jos sen ponnistelut johtavat uuden sellutehtaan rakentamiseen.

Taivaan tulet eli revontulet ovat myös osa Keitele Groupia. Keiteleen tuotemerkki on ollut jo vuosia ”Aurorazai”. Se on japanin kieltä ja tarkoittaa revontulien alla kasvanutta.

JUHA KAIHLANEN

UUSI TEHDAS

Äänekoskea ja Kuopiota pienempi

Kemijärvelle suunnitellun tehtaan kapasiteetti olisi 400 000 tonnia.
Havusellua siitä olisi 200 000 tonnia, lisäksi valmistettaisiin liukosellua tekstiileihin, uuden teknologian mikrosellua ja muita teollisia tuotteita.
Kemijärven tehdas olisi selvästi pienempi kuin Metsä Groupin Äänekoskelle tai Finnpulpin Kuopioon suunnittelemat kapasiteetiltaan yli miljoonan tonnin sellujätit.